

*Davor Ivo Stier,
zastupnik u Hrvatskom saboru*

*Izlaganje na okruglom stolu
„Put suverenosti“*

Četvrtak, 13. siječnja 2022. u 12 sati

Vjerujem da se svi sjećamo povijesnog dana kada je Sveta stolica priznala Hrvatsku. Ovom prilikom bih želio istaknuti kako se naše priznanje uklapalo u širu sliku svetog Ivana Pavla II. o Europi koja će disati punim plućima, dakle bez blokovskih podjela, cjelovita i slobodna, gdje će se poštivati dignitet svake ljudske osobe i svakog naroda. Čini mi se uputnim ukazati na tu poveznicu, to jest na podudaranost hrvatske situacije, naših htjenja i interesa, s univerzalnim poslanjem i djelovanjem Svete stolice.

Od samostalnosti do danas imali smo tri pontifikata. Vrijeme Ivana Pavla II. je sasvim sigurno označeno priznanjem Hrvatske u teškim okolnostima ratne agresije i turbulentnim trenucima redefiniranja međunarodnog poretka nakon Hladnog rata. Sasvim logično i legitimno u takvim okolnostima, Hrvatska je snagu tražila i crpila iz svog nacionalnog identiteta, prožetog kršćanstvom i odnosima sa Svetom stolicom još od pape Ivana IV. Bili smo dakle Zapad, bili smo Predziđe kršćanstva.

Papa je 11. siječnja 1991. poručio diplomatskom zboru: “narodi imaju pravo odabrati svoj način mišljenja i skupnog života”. Ivan Pavao II. digao je glas u obrani prava svakog naroda, pa tako i hrvatskog, da bude svoj na svome. Pritom u svojoj obrani digniteta svakog naroda Sveti Otac nije odustao od univerzalnog poslanja Crkve, nije upao u nikakav oblik nacionalizma. Naprotiv, u svom prvom pohodu Hrvatskoj 1994., na Hipodromu, znamenitom metaforom rijeka spomenuo je Savu i Dunav kao tokove dijaloga i suradnje jugoistoka i srednje Europe. “To posebno moraju ostvariti dvije kršćanske Crkve, Istočna i Zapadna”, poručio nam je sveti papa.

Zatim se tijekom pontifikata Benedikta XVI. samostalna, neovisna Hrvatska nalazila u završnoj fazi pridruživanja Europskoj uniji. I ovog puta smo svjedočili otporima pojedinih krugova i zemalja koje su bile skeptične prema proširenju. Neki su se čak vraćali staroj argumentaciji o “preranom priznanju Hrvatske”. U izaslanstvu premijerke Kosor bio sam kod Svetog oca u Rimu, na razgovorima u Državnom tajništvu, u pripremi posjeta Benedikta XVI. Hrvatskoj. Sa zahvalnošću

se sjećam papinih riječi u Hrvatskom narodnom kazalištu o potrebi da Hrvatska, koja već pripada Europi u zemljopisnom i kulturnom smislu, postane također dio političke Europe, to jest Europske unije. Ne da bi time izgubila svoj identitet, već da bi obogatila onaj europski. I u tom pristupu Benedikta XVI., pape koji nije slučajnu izabrao ime velikog sveca i zaštitnika Europe, vidimo kako se poklapaju naš put i universalno djelovanje Svete stolice.

Dolazimo tako do našeg vremena, do Franje, pape koji je došao s kraja svijeta, prvog koji je došao iz novog svijeta, iz Amerike, i to južne. Dakle papa koji je iz periferije došao u centar, u Rim, u "caput mundi". Papa koji je poput svetog Franje stavio periferiju, one odbačene i marginalizane, u centar pažnje. Ne da bi time poticao razlike između centra i periferije ili neki vid marksističke klasne borbe, već da bi rušio zidove i gradio mostove, da bi sve obnovio u vječnoj istini da smo svi djeca Božja, da smo svi braća.

U tom svjetlu pogledajmo našu Hrvatsku, slobodnu, neovisnu, članicu EU-a, ali isto tako okruženu žicom na svojim sjevernim granicama. Tu žicu razdvajanja želimo maknuti i ući u schengenski prostor. No, isto tako, ne želimo ni mi graditi zid prema BiH i općenito prema Istoku.

Naime, pred nama je važna dilema. Hoćemo li ostati na siromašnoj margini, na periferiji Europe? Jer ako nismo u Schengenu onda smo na periferiji. Isto tako, ako podignemo zid prema Istoku, onaj fizički i onaj politički, onda sami sebe osuđujemo na periferiju, na čuvanje zida i granice, na nesretnu geopolitičku ulogu neke vojne krajine XXI. stoljeća. Povijest nas uči kako u takvoj ulozi nema puno sreće.

Možda će neki iz tzv. centra ili jezgre Europe htjeti da na nju pristanemo, da pristanemo na svojevršni povijesni determinizam da smo Hrvati "graničari stari". Međutim, i prije su nam poručivali na nije realno da stvorimo državu, da nije realno da uđemo u Europsku uniju, a ipak smo te strateške ciljeve ostvarili. Zato i sada želimo ući u Schengen bez da podignemo zid prema Istoku. Želimo to učiniti svjesni svojih sposobnosti ali isto tako uz pomoć prijatelja. Uz pomoć Svete stolice.

Poštovane dame i gospodo,

Mi jesmo i moramo ostati ponosni na naš identitet. Ponosni smo na titulu predziđa kršćanstva, ponosni smo na to što smo dio Zapada. To su naši temelji, ali na njima, u ovom našem vremenu, ne želimo izgraditi zidove nego mostove. Mostove suradnje i dijaloga jer je u našem interesu imati što uređenije susjedstvo.

Dakako, u tome nismo naivni. Svjesni smo opasnosti i izazova. Želimo biti sigurni i zato moramo upravljati tim mostovima, biti protagonisti i upravljati procesom dijaloga i suradnje s našim Istokom. Jer mostovi koji se ne bi gradili na našim čvrstim hrvatskim temeljima, brzo bi se urušili. Ali i naši temelji bi bili ugroženi

ako te mostove ne izgradimo, ako naše resurse i potencijale ne usmjerimo u razvoj već se potrošimo u izgradnji i čuvanju obrambenih zidina.

U okvirima takve logike vidim suradnju sa Svetom Stolicom u narednim godinama i moguću novu podudaranost našeg nacionalnog puta i universalnog poslanja Svetog Oca.

Hvala vam puno na pažnji i još jednom svima čestitam 30. obljetnicu međunarodnog priznanja.